

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
41 (1999)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-23-0

BRNO 2000

9 9990385

150, —

PŘEHLED VÝZKUMŮ 41 (1999)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., RNDr. Vladimír Hašek, DrSc.,
Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš, Alice Del Maschio,
Dana Gregorová

Na titulním listě: Orlovice, okr. Vyškov. Letecký dokumentační snímek
zaniklého hradu.

Tisk: BEKROS

Náklad: 350 ks

© 2000 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

1 m. V tomto prostoru byly identifikovány celkem dvě místa s pozitivními archeologickými nálezy.

První se nachází v JZ rohu parcely. V tomto místě majitel zkopal část svahu, aby zde mohl umístit bazén, a v hloubce cca 1,00 m narazil na kosti. Archeologové zde položili zjišťovací sondu 1,00 x 1,00 m (sonda č. 1). Pod vrstvou ornice (cca 0,25 m) se nacházelo sprašové podloží, od kterého nebylo možné odlišit zásyp ani hranice objektu. V hloubce 0,60-0,70 m se nacházely jednotlivé zvířecí kosti bez anatomického pořádku, kameny, keramika a cihla (uloženina k. č. 0104). V hloubce 1,00 m byl identifikována část objektu (výkop k. č. 0500) o rozměrech 1,20 x 0,63 x 0,25 m a orientaci SZ-JV směrem. Uloženy zde byly pravděpodobně části několika koní.

Jedinec č. 1 - lebka bez dolní čelisti s proraženým otvorem v zadní části. Anatomicky na ni navazovalo celkem 5 obratlů páteře. 6. obratel zůstal v profilu (předpoklad pokračování skeletu).

2.: jedinec č. 2 - v anatomickém uspořádání nadkolení kost, holenní kost i s kopytem (vzhledem k velikosti kopyta se pravděpodobně jedná o jiného, mladšího jedince, než jedinec č. 1). Tato noha svírá ostrý úhel. Je uložena severně lebky, když kopyto je uloženo pod zuby horní čelisti lebky (jedince č. 1).

3.: kompletní pravá přední noha v anatomické poloze. Svým uložením vytváří písmeno "M" (při pohledu od Z). Nachází se Z od jedince č. 1. Svým 1. vrcholem se dotýká lebky v oblasti napojení horní a dolní čelisti, a 2. páteře v oblasti 3. obratle. Není vyloučeno, že se jedná o pravou přední nohu jedince č. 1.

4.: dlouhá kost, která se nachází v Z části jámy a kolmo nasedá na obratel č. 4. Podle ústního sdělení majitelů, se severně lebky, v oblasti, která byla odtěžena při terénních úpravách parcely nacházel bližší neurčený počet zvířecích kostí, především žeber. Pravděpodobně jižní hranice jejich rozmístění byla zaznamenána v SZ rohu sondy č. 1, kde byla zachycena celkem 3 zvířecí žebra. Kameny a keramika se nacházely pod jedincem č. 1. V zásypu pohřbu se nacházel železný předmět - součást postroje (?). Nad 3. a 4. obratlem byly kameny vyskládány do půlkruhu.

Keramiku, která se nacházela v zásypu objektu je možné zařadit do 18. století.

Sonda č. 2 byla položena v JV rohu parcely v místě, kde majitel při výkopových pracích našel zvířecí kosti. Podobně jako v sondě č. 1 se ani zde nepodařilo odlišit případný zásyp a hranice objektu od podloží (uloženina k. č. 0103). V sondě o rozměrech 1,00 x 0,50 x 0,50 m bylo nalezeno větší množství zlomků jednotlivých zvířecích kostí v neanatomické poloze (převážně zv. zuby). Na

základě keramiky, která zde byla také hojně zastoupena, byl tento soubor datován také do 18. století.

Tomáš Berkovec, AC VMO

Resumé:

Suchonice (Bez. Olomouc). Haus Nr. 44. Intravillan der Gemeindc. Neuzeit (18. Jh.). Rettungsgrabung.

TIŠTÍN (okr. Prostějov)

Intravilán obce, „Taufrova zahrada“. Mladší doba hradištní. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Na mapě 24-42-08 (Český úřad geodetický a kartografický 1982, měř. 1 : 10 000) místo nálezů vyznačuje bod 273 mm od Z s. č. a 93 mm od J s. č.

V prvním dubnovém týdnu r. 1999 provedly pracovnice prostějovského muzea záchranný archeologický výzkum na stavbě rodinného domku manželů Vlčkových v Tištině, kdy prozkoumaly část mladohradištního pohřebiště. Nález lidských kostí při výkopu základů domu oznámil jeho majitel na policii, která pak následně přivolala i archeoložku prostějovského muzea. Lokalita se nachází v jihovýchodní části obce, při cestě od kostela ke hřbitovu, na mírném návrší svažujícím se západním směrem. V bezprostředně ohroženém prostoru stavby byly postupně odkryty čtyři víceméně neporušené kostrové hroby. Podle roztroušeného antropologického materiálu, náležejícího dalším dvou jedincům ve svrchní vrstvě zásypu hrobu č. 1, se lze domnívat, že na tomto místě bylo umístěno původně více pohřbů, které však byly díky předchozí stavební činnosti na této parcele zničeny. Zjištěné hrobové jámy nebyly pravidelně situované, překvapila i jejich poměrně malá hloubka (činila cca 60 cm pod stávající úrovní povrchu). Hroby č. 1 a 2 byly orientovány souběžně zhruba ve směru V-Z, třetí a čtvrtý SSV-JJV. Ve třech hrobech se zachovalo uložení zemřelých na zádech s rukama podél těla nebo sepjatými v klíně, s hlavou buď k východu (hrob 2) nebo k západu (hrob 1 a 4), jeden zemřelý ležel netypicky na pravém boku s rukama spojenýma před tělem (hrob 3). Díky vhodnému prostředí byly v hrobu č. 1 dochovány zbytky dřevěné prkenné rakve sbité železnými hřebíky. V hrobu č. 2 svědčily o existenci původní dřevěné schránky pouze dvě dvojice železných hřebů pravidelně rozložených u lebky a u chodidel zemřelého. U lebky hrobu 1 byla nalezena malá bronzová nebo stříbrná vlnovka - drobná ozdoba zřejmě z čelenky. Existenci dalších bronzových vlnových ozdob ve zmiňovaných zničených hrobech dokládá i fragment lebky s výraznými stopami zelenavého zabarvení. Jediným bezpečným datovacím prostředkem je nález zlomku keramiky s rytou výzdobou v podobě několikanásobné vlnice v zásypu hrobu 1, který ukazuje na jejich

mladohradištní stáří. Nově prozkoumané hroby by tak mohly tvořit okraj většího slovanského pohřebiště z mladší doby hradištní (11. stol.), jehož existence byla zjištěna a odborně podchycena již počátkem 20. století na sousedních parcelách, tzv. Taufrově zahradě.

Antropologický materiál pro nálezovou zprávu vyhodnotila RNDr. M. Dočkalová a je uložen v ústavu Antropos MZM. Nalezené artefakty jsou deponovány v Muzeu Prostějovska.

*Atena Prudká, Pavlína Procházková
Muzeum Prostějovska v Prostějově*

Resumé:

Tišín (Bez. Prostějov). Intravillan der Gemeinde, „Taufrova zahrada“. Jüngere Burgwallzeit. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

TŘEBÍČ (okr. Třebíč)

Karlovo nám. 25, parcela č. 67. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

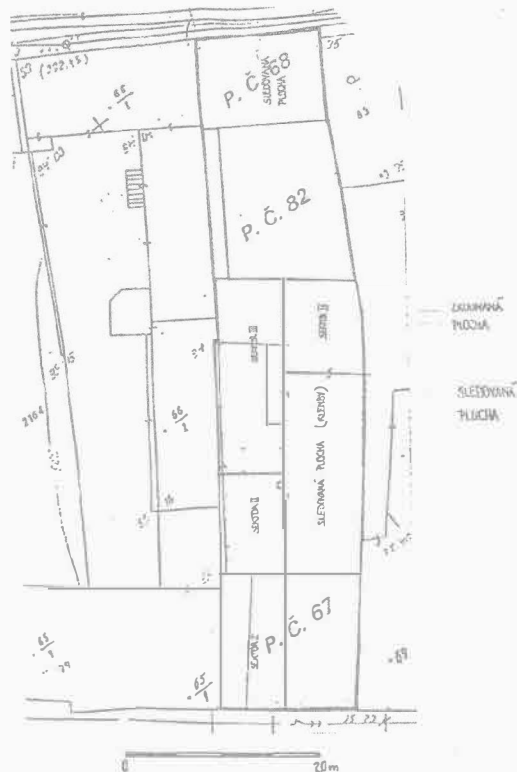
Od dubna 1998 až do května 1999 byl, v návaznosti na celkovou rekonstrukci a opravu domu, realizován archeologický výzkum v dvorním traktu a v suterénu budovy v Třebíči, Karlově náměstí č. 25. Výzkum byl uskutečněn na základě smlouvy o dílo mezi společností Archaia v.o.s. Praha a Jihomoravskou energetikou, a.s. Brno ve spolupráci s Taranis, o.p.s.

Obr. 1. Výsek z katastrální mapy Třebíče se zakreslenou lokalitou. Lage der Befunde.

Lokalita se nachází ve středověkém jádru města Třebíče, na původní parcele na území nepřetržitě osídleném již nejméně od poloviny 13. století. Objekt na Karlově náměstí č. 25 (parcelní číslo 67) je evidován v Ústředním seznamu kulturních památek pod č. rej. 3134 a je součástí městské památkové rezervace. Výzkum prokázal intenzivní sídlištní aktivity již kolem poloviny 13. století, s různou intenzitou až po současnost. Zejména doklady osídlení z první poloviny 13. století přinesly významné poznatky pro nejstarší středověké osídlení města. Význam lokality spočívá také v tom, že v Třebíči se jednalo o první stratifikovaný archeologický výzkum středověké parcely v historickém jádru města. Sledovaná lokalita nebyla dosud archeologicky zkoumána a záchranný výzkum byl tedy pro nejstarší historii města Třebíče nezanedbatelným přínosem.

Z hlediska historické topografie se zkoumaná lokalita nachází na spodní straně náměstí v blízkosti bývalé Jejkovské brány. Byla zkoumána plocha od uliční čáry přes celou hloubku parcely až k základům již dřívě odstraněné městské hradební zdi na severní straně u řeky Jihlavy. Lokalita je zachycena na výřezu z odvozené katastrální mapy Třebíče (obr. 1) a nachází se v inundaci řeky Jihlavy na jejím pravém břehu ve výšce 405 m. n. m.

Obr. 2. Třebíč (okr. Třebíč), Karlovo nám. 25. Plán lokality s rozdělením na sektory I - IV. Plan der Lokalität.